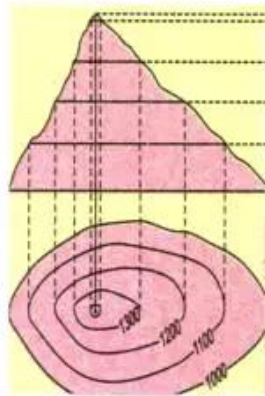

Bài 5 : KÍ HIỆU BẢN ĐỒ. CÁCH BIỂU HIỆN ĐỊA HÌNH TRÊN BẢN ĐỒ

Kí hiệu bản đồ là những dấu hiệu quy ước, dùng để thể hiện các đối tượng địa lí trên bản đồ. Muốn đọc và sử dụng bản đồ, chúng ta cần đọc bảng chú giải để hiểu ý nghĩa của những kí hiệu đó.

1. CÁC LOẠI KÍ HIỆU BẢN ĐỒ

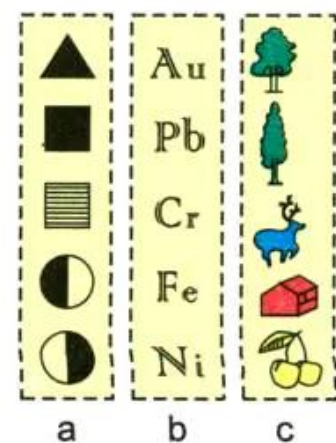
Bản đồ nào cũng có một hệ thống kí hiệu để biểu hiện các đối tượng về mặt đặc điểm, số lượng, cấu trúc... cũng như vị trí, sự phân bố của chúng trong không gian...

Tất cả các kí hiệu đó đều được giải thích trong bảng chú giải, thường đặt ở cuối bản đồ. Kí hiệu bản đồ rất đa dạng. Chúng có thể là những hình vẽ, màu sắc... được dùng một cách quy ước để thể hiện các sự vật, hiện tượng địa lí trên bản đồ... Để thể hiện các đối tượng, người ta thường dùng ba loại kí hiệu : kí hiệu điểm, kí hiệu đường và kí hiệu diện tích.

- Quan sát hình 14, hãy kể tên một số đối tượng địa lí được biểu hiện bằng các loại kí hiệu : điểm, đường và diện tích.

A Kí hiệu điểm		Sân bay, cảng biển
		Nhà máy thủy điện
		Nhà máy nhiệt điện
B Kí hiệu đường		Ranh giới quốc gia
		Ranh giới tỉnh
		Đường ô tô
C Kí hiệu diện tích		Vùng trồng lúa
		Vùng trồng cây công nghiệp

Hình 14. Phân loại các kí hiệu

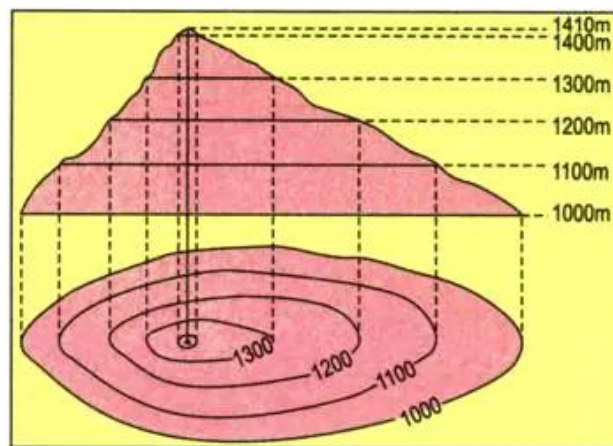
Hình 15. Các dạng kí hiệu
a. Kí hiệu hình học
b. Kí hiệu chữ
c. Kí hiệu tượng hình

Vì hệ thống các kí hiệu bản đồ rất đa dạng nên khi đọc bản đồ, trước hết chúng ta cần tìm đọc bảng chú giải để nắm được đầy đủ ý nghĩa của các kí hiệu sử dụng trên bản đồ.

2. CÁCH BIỂU HIỆN ĐỊA HÌNH TRÊN BẢN ĐỒ

Ngoài cách biểu hiện độ cao địa hình bằng thang màu, người ta còn dùng các đường đồng mức là những đường nối những điểm có cùng một độ cao. Ví dụ : nếu ta cắt ngang một quả núi bằng những lát cắt song song, cách đều nhau, thì đường viền chu vi của những lát cắt là những đường đồng mức (còn gọi là đường đẳng cao).

Các đường đồng mức càng gần nhau thì địa hình càng dốc.

Hình 16. Núi được cắt ngang và hình biểu hiện của nó trên bản đồ

- Quan sát hình 16, cho biết :

+ Mỗi lát cắt cách nhau bao nhiêu mét ?

+ Dựa vào khoảng cách các đường đồng mức ở hai sườn núi phía đông và phía tây, hãy cho biết sườn nào có độ dốc lớn hơn ?

Kí hiệu bản đồ dùng để biểu hiện vị trí, đặc điểm... của các đối tượng địa lí được đưa lên bản đồ. Có ba loại kí hiệu thường dùng là : kí hiệu điểm, kí hiệu đường, kí hiệu diện tích.

Bảng chú giải của bản đồ giúp chúng ta hiểu nội dung và ý nghĩa của các kí hiệu dùng trên bản đồ.

Độ cao của địa hình trên bản đồ được biểu hiện bằng thang màu hoặc bằng đường đồng mức.

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Tại sao khi sử dụng bản đồ, trước tiên chúng ta phải xem bảng chú giải ?
2. Người ta thường biểu hiện các đối tượng địa lí trên bản đồ bằng các loại kí hiệu nào ?
3. Khi quan sát các đường đồng mức biểu hiện độ dốc của hai sườn núi ở hình 16, tại sao người ta lại biết sườn nào dốc hơn ?